

DE STAAT VAN DE RECHTSHANDHAVING SINT MAARTEN 2019

DE STAAT VAN DE RECHTSHANDHAVING SINT MAARTEN 2019

Raad voor de rechtshandhaving
April 2020

Bijlage: Infographic Staat van de rechtshandhaving Sint Maarten 2019

Inleiding

De Raad voor de rechtshandhaving (hierna: de Raad) is belast met de algemene inspectie op de effectiviteit, de kwaliteit en het beheer van de justitiële organisaties in Sint Maarten¹, Curaçao en Caribisch Nederland en de justitiële samenwerking tussen de landen.² Het werk van de Raad bestaat hoofdzakelijk uit het onderzoeken van- en rapporteren over de organisaties binnen de justitiële keten en afzonderlijke justitie gerelateerde thema's. De rapporten en daarin opgenomen aanbevelingen biedt de Raad aan de minister van Justitie aan. De minister dient het inspectierapport alsmede zijn reactie daarop binnen zes weken aan het parlement te zenden. Sinds 2014 brengt de Raad ieder jaar een verslag uit over de staat van de rechtshandhaving (hierna: de Staat). De Staat bevat een meer algemeen beeld van de ontwikkelingen in de rechtshandhaving en bevindingen die de afzonderlijke inspecties ontstijgen. De Staat wordt rechtstreeks aan de minister van Justitie en het parlement aangeboden.

De Raad bestaat uit drie leden die bij koninklijk besluit op grond van hun deskundigheid worden benoemd. Per 15 februari 2019 heeft de Rijksministerraad mevrouw mr. M.R. Clarinda benoemd tot lid van de Raad namens Sint Maarten.³

De burger centraal

Rechtshandhaving en rechtspleging behoren tot de kerntaken van de overheid ter bescherming van de veiligheid van individuele burgers en van de samenleving als geheel. Hierbij kunnen de justitiële organisaties en instellingen, in relatief grote zelfstandigheid, voor de burger ingrijpende middelen en maatregelen toepassen. Gedegen toezicht op de kwaliteit, het beheer en effectiviteit van de uitvoering van de rechtshandhaving en rechtspleging is daarom van groot belang. Het functioneren van de justitiële organisaties is bovendien van invloed op de veiligheid en het veiligheidsgevoel van burgers en het vertrouwen dat burgers in deze organisaties (en daarmee ook in de overheid) hebben. Onafhankelijke en kwalitatief hoogwaardige inspecties kunnen bijdragen aan het vertrouwen van burgers in de rechtshandhaving. De inspecties van de Raad zijn daarmee niet exclusief een instrument voor de minister om zijn verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, maar vervullen evenzeer een maatschappelijke functie.⁴ Volgens één van de algemene inspectieprincipes van de Raad dienen de inspectieonderzoeken dan ook primair gericht te zijn op de dienstverlening aan de gemeenschap en op de risico's binnen de justitiële keten die de burger rechtstreeks zouden kunnen raken.⁵

---

¹ Pointe Blanche Gevangenis en huis van bewaring, Miss Lalie Center (jeugd rehabilitatiecentrum), Openbaar Ministerie, Landsrecherche, Korps Politie Sint Maarten, Kustwacht, Immigratie- en Grensbewakingsdienst, Stichting Justitiële Instellingen Sint Maarten (volwassenreclassering) en Voogdijraad (jeugdreclassering).

² Curaçao, Sint Maarten en Nederland voor zover het betreft Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

³ Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving stb. 2010 nr. 338.

⁴ Memorie van toelichting Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving 2008–2009, kst. 32 020 (R 1887), nr. 3.

⁵ Zie de missie en visie van de Raad op www.raadrechtshandhaving.com.

2019: Ontwikkelingen in de rechtshandhaving in Sint Maarten

In de Staat van 2018 heeft de Raad een aantal omstandigheden en ontwikkelingen genoemd die eveneens in 2019 relevant waren. De traagheid van de wederopbouw en het algehele gebrek aan financiële middelen, personele capaciteit, bestuurlijke continuïteit en -besluitvorming, belemmerden ook in dit jaar de taakuitvoering van de justitiële organisaties. Schaarste overheerst de rechtshandhaving in Sint Maarten. Desondanks blijven medewerkers van de justitiële organisaties zich onverminderd inzetten voor de uitvoering van hun taak en zijn in 2019 ook positieve ontwikkelingen in gang gezet.

Toegankelijkheid en digitalisering van de rechtshandhaving

Verskillende initiatieven hebben bijgedragen aan de toegankelijkheid van (informatie over) de rechtshandhaving. Zowel het Korps Politie Sint Maarten (KPSM) als het Openbaar Ministerie (OM) hebben een nieuwe (engelstalige) website gelanceerd en proberen burgers met vernieuwende communicatievormen, zoals video's, infographics en een Whatsapp webfeature, actief te informeren en te betrekken. De Raad vindt dit een goede ontwikkeling en benadrukt het belang van toegankelijke, actuele en inhoudelijk juiste informatie.

De Raad is positief gestemd over de heropening van het jeugd rehabilitatiecentrum Miss Lalie Center (MLC) in augustus 2019. Vanaf november kunnen in het MLC naast jeugdigen ook jong-volwassenen tot de leeftijd van 21 jaar worden geplaatst. De directeur van de gevangenis beoordeelt per individueel geval de geschiktheid voor plaatsing in het MLC. De Raad zal de verdere ontwikkelingen rond het MLC nauwlettend blijven volgen. De Raad nam tevens met belangstelling kennis van het nieuws over de kindvriendelijke rechtszittingen die vanaf augustus 2019 bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie (het Hof) worden gehouden.

Ook zijn er in 2019 stappen gezet in de digitaliseren van de interne bedrijfsvoering van verschillende organisaties. In de Pointe Blanche gevangenis is een nieuw *prison database management system* in gebruik genomen. Het systeem digitaliseert de gedetineerden administratie en genereert managementinformatie. In 2018 hebben het Hof en het OM besloten om het reeds lopende digitaliseringsproject ten aanzien van strafdossiers te versnellen, beginnend in Sint Maarten. Na de passage van de orkanen Irma en Maria (waarbij gelukkig geen strafdossiers verloren zijn gegaan) wilden het Hof en het OM in elk geval in Sint Maarten voor het volgende orkaanseizoen het digitaal dossier ingevoerd hebben. Dat is gelukt. In 2018 zijn de eerste voorgeleidingen voor de rechter-commissaris in Sint Maarten op basis van een digitaal dossier gedaan. De ervaringen met het OM zaaksregistratiesysteem 'PRIEM', waarbij het Hof aansluiting heeft gezocht, zijn gebruikt bij de invoering van digitale strafdossiers voor BES en Curaçao. In juli 2019 bracht het Hof een video naar buiten om het publiek te informeren over de digitalisering van strafdossiers in Sint Maarten, Curaçao en de BES eilanden. Ook de Immigratie- en Grensbewakingsdienst (IGD) heeft een digitaal dossierregistratie- en volgsysteem (Decos Join) ingevoerd.

Digitalisering draagt bij aan de efficiëntie van de strafrechtketen door beter doorzoekbare dossiers, toegankelijke managementinformatie, veilige opslag en vereenvoudigde informatie-uitwisseling tussen organisaties. De Raad spoort de minister van Justitie daarom (wederom) aan om te bewerkstelligen dat andere justitiële organisaties ook de nodige digitaliseringsslagen kunnen maken. Daarbij benadrukte de Raad in eerdere Staten en rapporten reeds het belang van juiste en betrouwbare data. Dit is nodig voor het bepalen van

de aard en omvang van maatschappelijke problemen en criminaliteitsvormen, en de ontwikkeling van beleid en de allocatie van financiële middelen in dat kader. De Raad constateerde reeds in 2016 dat het in zijn algemeenheid ontbreekt aan een duidelijke visie op het doel van informatievergaring en -vastlegging. De beschikbaarheid van betrouwbare statistieken en een (up-to-date) criminaliteitsbeeld is nog altijd problematisch in Sint Maarten zo blijkt in 2019. De Raad spoort de minister aan hier verandering in aan te brengen.

Terugdringen van geweld

In 2019 zijn rond uiteenlopende onderwerpen conferenties en trainingen georganiseerd. Het OM organiseerde voor professionals in de justitiële keten een conferentie over huiselijk geweld. Stichting Justitiële Instellingen Sint Maarten (SJIS) was mede-organisator⁶ van een training om social workers en medewerkers van verschillende organisaties (opnieuw) te certificeren voor het geven van aggression replacement training (ART) aan jongeren. In reactie op het toenemende aantal schoolgevechten hebben het OM en het KPSM in 2019 een speciale taskforce gevormd en een workshop georganiseerd met betrokken (onderwijs)instanties. De Raad acht het terugdringen van geweld in de Sint Maartense samenleving van groot belang, aangezien dit een ernstige bedreiging vormt voor de individuele veiligheid en gezonde persoonlijke ontwikkeling, en de publieke veiligheid in brede zin. De Raad juicht de verschillende initiatieven in dat kader toe.

Voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering

Een ander onderwerp dat het afgelopen jaar de nodige aandacht kreeg was de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. In 2018 heeft de Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) afspraken gemaakt met Sint Maarten over de invoering en wijziging van zes cruciale wetten tegen witwassen en terrorismefinanciering. Begin mei 2019 zijn de Landsverordening aanmeldingsplicht van grensoverschrijdende geldtransporten, de Landsverordening meldpunt ongebruikelijke transacties en de Landsverordening bestrijding witwassen en terrorismefinanciering door het parlement aangenomen.

De verdere verankering van de aanbevelingen van de Financial Action Task Force in onder meer het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering, is echter niet voldoende voortvarend opgepakt. Dit heeft ertoe geleid dat de CFATF op 27 november 2019 een 'public statement' naar buiten heeft gebracht, waarin Sint Maarten werd opgeroepen onmiddellijk werk te maken van de invoering van de nodige wet- en regelgeving. Wanneer hier geen opvolging aan wordt gegeven, wordt Sint Maarten op de 'zwarte lijst' geplaatst en worden andere lidstaten opgeroepen om tegenmaatregelen te nemen om het internationale financiële systeem te beschermen tegen de risico's van witwassen en terrorismefinanciering die van Sint Maarten uitgaan.

Het ministerie van Justitie organiseerde eind 2019 een 'Anti-Money Laundering Awareness and National Risk Assessment Conference' voor professionals uit de publieke- en de private sector. Deze conferentie was drukbezocht. De Raad acht een effectieve bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering van groot belang in de strijd tegen (grensoverschrijdende) criminaliteit. Daarnaast maakt de Raad zich ernstig zorgen over de vergaande (economische) gevolgen voor het land Sint Maarten, wanneer de tekortkomingen

---

⁶ Samen met de Rotary Club St. Maarten, de Vertegenwoordiging van Nederland in Philipsburg, St. Maarten Yacht Club and St. Maarten Little League's Player Development programme.

om aan de internationale eisen te voldoen leiden tot maatregelen voor het internationale betalingsverkeer. De Raad hoopt derhalve dat de noodzakelijke aanpassingen waaraan de regering van Sint Maarten zich heeft verbonden, snel worden ingevoerd.

Samenwerking en informatie

In eerdere Staten en rapporten benadrukte de Raad reeds het belang van samenwerking en van het op orde krijgen van de informatiehuishouding. Niet alleen voor de eigen informatiepositie en binnenlandse veiligheid, maar ook met het oog op de internationale verantwoordelijkheid in de strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteit. De Raad is dan ook positief gestemd over de verschillende verdragen, protocollen en samenwerkingsovereenkomsten die in 2019 (opnieuw) zijn gesloten, waaronder:

- *23 januari*: de wijziging van het protocol inzake gespecialiseerde rechersamenwerking tussen de landen van het Koninkrijk.
- *23 januari*: het gewijzigde memorandum of understanding van samenwerking ter voorkoming en bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel tussen de landen van het Koninkrijk.
- *24 januari*: het protocol inzake de inzet van personeel vanuit de flexibel inzetbare pool Koninklijke Marechaussee tussen de landen van het Koninkrijk.
- *22 mei*: het verdrag tot oprichting van de Caribische Douane Organisatie en inzake wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken.
- *31 mei*: het protocol betreffende de samenwerking tussen de Immigratie- en Grensbewakingsdienst Sint Maarten en het Korps Politie Sint Maarten voor de periode 31 mei 2019 - 31 mei 2020.
- *17 juni*: de overeenkomst ter formalisering van het Intelligence Center Sint Maarten tussen KPSM, Interpol Sint Maarten, Meldpunt Ongebruikelijke Transacties, OM, Landsrecherche, Douane, Kustwacht Caribisch Gebied en het Steunpunt Sint Maarten, en het RST.
- *10 september*: het memorandum of understanding voor de uitwisseling van informatie tussen de Douane organisaties van Sint-Maarten en Saint Martin.

Daarnaast is er in juni 2019 een coördinerend informatie-officier begonnen bij het OM Parket Procureur-Generaal. Dit is een nieuwe functie gericht op de optimalisering en borging van de informatieorganisatie voor het gehele OM Carib en de verbinding van de verschillende (in ontwikkeling zijnde) intelligence-centra in de landen.

Verder constateert de Raad positieve ontwikkelingen in de versterking van het grenstoezicht en de regionale samenwerking tussen de politiekorpsen in de landen. In juli is 4,4 miljoen euro beschikbaar gemaakt voor de verdere versterking van de politiesamenwerking binnen het Koninkrijk. Deze investering is onder meer bedoeld voor beter politieonderwijs voor het opleiden van politiepersoneel van Sint Maarten (KPSM), Caribisch Nederland (KPCN), Aruba (KPA), Curaçao (KPC) en de Kustwacht. Het gaat om een cofinanciering waarbij de landen zelf voorzien in de kosten van reis en verblijf. In november is in Sint Maarten een nieuwe lichteing begonnen met de Basis Politie Opleiding. Daarnaast is met de langverwachte ingebruikname van het 'KPSM Camera Surveillance Center' en een nieuwe mobiele walradar bij de Kustwacht het toezicht op de openbare orde en veiligheid in en om Sint Maarten verbeterd. Een andere noemenswaardige en (na bijna negen jaar) tevens langverwachte ontwikkeling, was de ondertekening van het functieboek en formatieplan voor het KPSM in juni 2019. Thans is het zaak dat de bijbehorende (wetgevings)procedures en implementatie voortvarend verlopen. De Raad zal de voortgang nauwlettend blijven monitoren.

Ontbrekende continuïteit en prioritering van de rechtshandhaving

In september 2019 viel de regering van Sint Maarten voor de negende keer in tien jaar. De Raad maakt zich grote zorgen over de ontbrekende politieke stabiliteit en continuïteit in regeringsbeleid. Ook het personeelsverloop is op verschillende niveaus binnen justitie hoog. Politiek-bestuurlijke besluitvorming over prangende zaken aangaande de rechtshandhaving blijft uit. Dit komt de (verbetering van de) justitiële keten niet ten goede en de rechtshandhaving heeft hieronder te lijden. De ernstige zorgen over de handhaving van de rechtsorde op Sint-Maarten leidde in 2019 tevens tot een politieke discussie in Den Haag.⁷ De Raad is van mening dat in verschillende (politiek) bestuurlijke besluitvormingsprocessen onvoldoende prioriteit wordt gegeven aan het veiligheidsdomein en dat te lichtzinnig met veiligheidsrisico's wordt omgegaan. Aanbevelingen van de Raad ter versterking van de rechtshandhaving worden beperkt opgevolgd. Zoals aangegeven dienen de inspecties van de Raad een maatschappelijk doel waarbij de burger centraal staat. In eerdere Staten constateerde de Raad reeds dat zijn inspectierapporten niet altijd, voorzien van een reactie, door de minister van Justitie aan het parlement worden aangeboden. De volksvertegenwoordiging van Sint Maarten, welke hoort op te komen voor de belangen van de burger, wordt zodoende niet uitgedaagd om zijn controlebevoegdheid uit te oefenen. In het laatste kwartaal van 2018 leek hier verandering in te komen en is een aantal rapporten van de Raad wel voorzien van een reactie aangeboden aan het parlement. De Raad heeft helaas moeten vaststellen dat deze lijn niet is voortgezet in 2019. Om de toegankelijkheid en daarmee het bereik van de inspectierapporten te vergroten, heeft de Raad in het laatste kwartaal van 2019 besloten om inspectierapporten in Sint Maarten voortaan ook in het Engels te publiceren. Ook zal de Raad, naast zijn rapportages en persberichten, met behulp van andere communicatievormen, zoals infographics, pogen zijn bevindingen inzichtelijker te maken voor een breder publiek.

2019: Inspecties en vervolgonderzoeken Raad

In 2019 verrichtte de Raad verschillende thema- en vervolgonderzoeken. De Raad maakt de keuze voor de onderwerpen van de inspecties vanuit het maatschappelijk belang en het belang van een goed functionerende rechtshandhaving. De inspecties van 2019 betroffen actuele thema's met een grote maatschappelijke impact. De Raad deed onderzoek naar de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel, drugscriminaliteit en drugsgelateerde problematiek, en huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast verrichtte de Raad vervolgonderzoeken naar het detentiewezen en de slachtofferhulp in Sint Maarten, het prostitutiebeleid⁸, de toelating en uitzetting van vreemdelingen, de toepassing van geweld door en tegen de politie, het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM en strafrechtelijk beslag. De sociale problemen waar Sint Maarten mee te kampen heeft en waarvoor verschillende instanties - zoals de Ombudsman en de Sociaal Economische Raad (SER)⁹ - al langere tijd aandacht vragen, kwamen ook in de themaonderzoeken van de Raad duidelijk naar voren. Armoede, werkloosheid, schooluitval, psychosociale problematiek veroorzaakt door (jeugd)trauma, misbruik of huiselijk geweld, gebrekkig toezicht, onvoldoende bewustzijn,

---

⁷ Mede naar aanleiding van de aangenomen motie van het lid Van Dam c.s., Kamerstuk 35 300 IV, nr. 22

⁸ Deze review was niet apart aangekondigd in het jaarplan 2019 maar maakte onderdeel uit van de inspectie naar de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel

⁹ Ombudsman outreach rapport: "Home Repair. A revelation of a social crisis" (2019); SER rapport: "Boost Sint Maarten!" A Conditional Cash Transfers Program to reduce poverty in Sint Maarten (2015)

kennis en sociale controle en (daardoor) een beperkt sociaal vangnet, bleken zowel oorzaak als gevolg van verschillende vormen van criminaliteit. Een rode draad in (vrijwel al) deze onderzoeken was dan ook dat een strafrechtelijke aanpak alleen geen uitkomst biedt. De complexiteit van oorzaken en gevolgen die samenhangen met ernstige maatschappelijke problemen en criminaliteitsvormen, vraagt om een multidisciplinaire, integrale benadering. Dit komt in Sint Maarten echter moeizaam van de grond. Het ontbreekt aan interministeriële visies en sluitend, consistent beleid, waardoor de aanpak van verschillende problemen en criminaliteitsvormen ongecoördineerd blijft. Het ontbreken van stabiliteit en continuïteit van de overheid in Sint Maarten speelt hierbij in negatieve zin een rol. Bovendien hebben de organisaties binnen en buiten de justitiële keten te maken met beperkte capaciteit en (financiële) middelen, zo bleek uit de onderzoeken. Essentiële onderdelen voor een effectieve rechtshandhaving ontbreken geheel of zijn kwalitatief onder de maat. Dit is niet de eerste keer dat de Raad dit constateert, in eerdere onderzoeken en Staten heeft de Raad hier herhaaldelijk aandacht voor gevraagd. In 2019 luidde de Raad wederom de noodklok voor het ontbreken van slachtofferhulp en de erbarmelijke staat van de Pointe Blanche gevangenis en Huis van Bewaring. Het effect van het uitblijven van de nodige verbeteringen is niet alleen merkbaar in de ontwikkeling van de organisaties en de justitiële samenwerking, maar heeft ook zijn weerslag op het verloop en de uitkomst van individuele strafzaken en de bescherming van de samenleving als geheel. De Raad maakt zich hierover ernstig zorgen. Op basis van artikel 32 van de Rijkswet kan de Raad, indien de Minister van Justitie stelselmatig geen gevolg geeft aan de aanbevelingen van de Raad, daarvan mededeling doen aan het vertegenwoordigend orgaan van het betrokken land en de Rijksministerraad. Of het geval zich voordoet dat de Minister stelselmatig nalaat om gevolg te geven aan de aanbevelingen wordt door de Raad beslist op basis van tenminste twee vervolgonderzoeken naar aanleiding van een vastgesteld inspectierapport.¹⁰ (zie verderop *Review Detentiewezenen*)

In willekeurige volgorde zal de Raad hieronder de hoofdlijnen van de in 2019 verrichtte inspecties en vervolgonderzoeken (reviews) uitlichten.

Aanpak mensenhandel en mensensmokkel

In het inspectieonderzoek naar de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel concludeert de Raad dat er ruimte is voor verbetering in de internationale, interregionale en lokale aanpak in Sint Maarten. De internationale en interregionale samenwerking blijkt 'ad hoc' en sterk afhankelijk van individuele contacten en inspanningen. Dit maakt de aanpak kwetsbaar. De Raad is van oordeel dat de landen onderling veel meer en effectiever gebruik kunnen maken van elkaars kennis, ervaring, reeds ontwikkelde plannen en voorlichtingsmateriaal. Door de internationale en interregionale samenwerking te verstevigen kunnen volgens de Raad grote stappen gemaakt worden. Daarnaast constateert de Raad dat de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel in Sint Maarten verbetering behoeft. Er is onvoldoende zicht op de aard en omvang van deze misdrijven. De ontwikkeling van een aantal cruciale onderdelen voor een effectieve integrale aanpak stagneert al jaren. Het bestuurlijk- en strafrechtelijk domein versterken elkaar niet of nauwelijks. Hierdoor worden in onvoldoende mate barrières opgeworpen waarmee de gelegenheid tot het plegen van mensenhandel en mensensmokkel wordt beperkt. Vooral op het gebied van preventie en bescherming schiet de aanpak van Sint

---

¹⁰Zie het Protocol voor de werkwijze van de Raad op www.raadrechtshandhaving.com.

Maarten tekort. Er is onvoldoende bewustwording van de ernst van de problematiek en het ontbreekt mede daardoor aan de nodige hulpverlening en bescherming voor slachtoffers.

Om de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel te verbeteren doet de Raad in het rapport negen aanbevelingen aan de minister van Justitie. Deze zijn onder meer gericht op het verbeteren van de informatiepositie en samenwerking, het vergroten van de bestuurlijke betrokkenheid en het bevorderen van de uniformiteit en continuïteit in de operationele samenwerking.

In 2016 deed de Raad zes aanbevelingen aan de minister van Justitie ter verbetering van het prostitutiebeleid in Sint Maarten. Dit rapport van 2016 houdt verband met het onderzoek naar de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel, aangezien de aanbevelingen mede gericht zijn op het voorkomen van mensenhandel in de prostitutie. De Raad heeft daarom gelijk een review uitgevoerd om te bezien in hoeverre deze, ruim drie jaar later, zijn opgevolgd. De Raad constateert dat deze zes aanbevelingen niet zijn opgevolgd. In het rapport roept de Raad de minister van Justitie op alsnog gevolg te geven aan de in 2016 gedane aanbevelingen en daarbij de relevante bevindingen ten aanzien van mensenhandel uit dit inspectieonderzoek mee te nemen.

Aanpak drugscriminaliteit en drugsgelateerde problematiek

In deze thema-inspectie onderzocht de Raad de aanpak van drugscriminaliteit: opiumdelicten, en drugsgelateerde problematiek: criminaliteit, overlast en problemen voortkomend uit of samenhangend met drugscriminaliteit. De Raad bekeek nationale, interregionale en internationale wet- en regelgeving, het beleid, de aard en omvang van het drugsprobleem en de aanpak in de praktijk. Ter verbetering van de aanpak doet de Raad negen aanbevelingen aan de minister van Justitie. Deze aanbevelingen hebben onder meer betrekking op wetgeving, interministerieel beleid en politiek-bestuurlijke besluitvorming ter bevordering van de operationele samenwerking, preventie en bewustwording.

De Raad constateert dat er geen gebrek is aan internationale en interregionale wet- en regelgeving. De nationale opiumwetgeving is echter aan actualisering toe en het ontbreekt aan alomvattend, multidisciplinair drugsbeleid in Sint Maarten. Door de focus op de bestrijding van de internationale drugshandel aan de grens, krijgt de bestrijding van lokale drugscriminaliteit en daaraan gerelateerde problematiek onvoldoende aandacht. In Sint Maarten moet dringend geïnvesteerd worden in preventieve maatregelen en de kwaliteit en toegankelijkheid van verslavingszorg.

Volgens de Raad kan de aanpak in Sint Maarten verstevigd worden door betere onderlinge afstemming en vastlegging van prioriteiten, beleid en werkwijzen van de betrokken organisaties. Daarnaast constateert de Raad diverse kwetsbaarheden in de logistieke infrastructuur, onder andere in de beveiliging van de lucht- en zeehaven. Een effectieve drugsbestrijding vraagt om slimme investeringen (bijvoorbeeld in extra cameratoezicht), interministeriële en publiek-private samenwerking en daadkrachtig optreden door het bestuur. Ook ziet de Raad verbetermogelijkheden voor de aanpak door bredere interregionale en internationale samenwerking. Drugscriminaliteit staat bekend als grensoverschrijdend probleem, de Raad beveelt dan ook aan om de interregionale en internationale informatiepositie te verbeteren en de samenwerking daartoe te intensiveren. Gelet op de ernst

en impact van drugscriminaliteit en drugsgerelateerde problematiek op individueel- en samenlevingsniveau, meent de Raad dat de aanpak hoge prioriteit verdient.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Eind 2019 verrichtte de Raad een inspectieonderzoek naar de aanpak van huiselijk geweld, waaronder kindermishandeling. Huiselijk geweld is een ernstig probleem in Sint Maarten dat niet alleen de directe slachtoffers raakt, maar een bedreiging vormt voor complete familie-systemen, toekomstige generaties en de samenleving als geheel. De Raad organiseerde in het kader van dit onderzoek een focusgroepsessie en aanvullende interviews met professionals uit het justitie- en zorgdomein. De Raad onderzocht hoe signalen van huiselijk geweld worden opgepakt door en/of in samenwerking met de organisaties in de justitiële keten. Hoewel dit niet de focus van het onderzoek was, benadrukt de Raad het belang van preventie en (na)zorg en moedigt alle initiatieven in dat verband aan. Diensten en maatregelen ter bescherming van de veiligheid van slachtoffers van huiselijk geweld, moeten beschikbaar zijn voor iedereen die deze nodig heeft. Het gaat daarbij onder andere om opvang, praktische en psychologische ondersteuning, strafrechtelijk optreden, rehabilitatie en beschermingsbevelen. Het inspectierapport, dat naar verwachting kort na het verschijnen van deze Staat gepubliceerd zal worden, bevat verschillende aanbevelingen aan de minister van Justitie van Sint Maarten ter verbetering van de aanpak van huiselijk geweld.

Review Slachtofferhulp

Sinds 2012 heeft de Raad in meerdere rapporten het belang en de urgentie van het opzetten van slachtofferhulp benadrukt. Om dit te bereiken deed de Raad in 2012 zeventien aanbevelingen. In 2016 constateerde de Raad dat daarvan vijftien aanbevelen niet (volledig) waren opgevolgd. In zijn tweede reviewrapport moet de Raad opnieuw concluderen dat in 2019 niet één van deze aanbevelingen volledige follow-up heeft gekregen. Vier aanbevelingen werden gedeeltelijk opgevolgd en elf aanbevelingen werden niet opgevolgd.

De aanbevelingen die niet werden opgevolgd door het KPSM en het OM hadden voornamelijk betrekking op het verstrekken van informatie aan slachtoffers over (niet) vervolging en schadevergoeding en het ontwikkelen van criteria, werkprocessen en protocollen om dit te faciliteren. Daarnaast hebben de minister van Justitie en de Stichting Justitiële Inrichting Sint Maarten beide geen opvolging gegeven aan de aanbevelingen met betrekking tot het garanderen van de oprichting van een bureau slachtofferhulp. Bovendien heeft het ministerie de aanbeveling niet gevolgd om te zoeken naar mogelijkheden om een compensatiefonds op te richten.

De aanbeveling die gedeeltelijk is opgevolgd door de minister van Justitie, had betrekking op het bieden van steun aan slachtoffers via bepalingen in het nieuwe ontwerp-Wetboek van Strafvordering. Het KPSM gaf ook gedeeltelijk follow-up aan de aanbeveling met betrekking tot het beschrijven en implementeren van beleid. De laatste aanbeveling die gedeeltelijk follow-up kreeg betrof het opstellen van kwaliteitsnormen door het KPSM in overleg met het OM en het opnemen daarvan in de procesbeschrijvingen.

Na zeven jaar heeft Sint Maarten nog steeds geen bureau slachtofferhulp of enige structurele vorm van ondersteuning voor slachtoffers van misdrijven, ondanks het feit dat alle belanghebbenden het eens zijn over de noodzaak van adequate slachtofferhulp. Op basis van zijn bevindingen voelde de Raad zich genoodzaakt alarm te slaan.

Review Detentiewezen

In 2019 publiceerde de Raad - zowel in het Nederlands als in het Engels - zijn negende rapport over het detentiewezen. Centraal stond de stand van zaken van de opvolging van de aanbevelingen van de Raad en de European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or degrading Treatment or Punishment (CPT) en andere relevante ontwikkelingen. De Raad bezocht het jeugd rehabilitatiecentrum Miss Lalie Center (MLC), het grens hospitium in Simpson Bay, de politiecellen in Philipsburg en de Pointe Blanche gevangenis en Huis van Bewaring (Pointe Blanche gevangenis).

Op basis van zijn bevindingen in verschillende rapporten en Staten van de rechtshandhaving luidde de Raad herhaaldelijk de noodklok ten aanzien van de Pointe Blanche gevangenis. Het merendeel van de aanbevelingen van zowel de Raad als de CPT is in de afgelopen jaren niet opgevolgd. Telkens is geconstateerd dat de situatie verder is verslechterd en heeft de Raad aangedrongen op opvolging. De urgentie om snel adequate maatregelen te treffen om de onacceptabele detentie- en werkomstandigheden te verbeteren is hoog. De benodigde actie blijft echter uit, zo constateert de Raad opnieuw in 2019. De Raad sprak vorig jaar de hoop uit geen gebruik te hoeven maken van zijn bevoegdheid, ex artikel 32 van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving, om zich rechtstreeks te wenden tot het vertegenwoordigend orgaan van Sint Maarten en de raad van ministers van het Koninkrijk. Gezien de reeds verstreken termijnen en de noodzaak tot verbetering, dringt de Raad er bij de minister van Justitie op aan de aanbevelingen uiterlijk medio 2020 uit te voeren.

Ten aanzien van de politiecellen zijn vijf van de in totaal acht door de CPT gedane aanbevelingen geheel (2) of gedeeltelijk (3) opgevolgd. Een drietal aanbevelingen dient nog algehele opvolging te krijgen. Deze aanbevelingen hebben betrekking op de leefruimte per gedetineerde, het bewerkstelligen van een intercomsysteem in de cellen en de (te lange) verblijfsduur in de politiecel.

Zowel het grenshospitium, als het MLC was op het moment van het bezoek van de Raad niet in gebruik. Werkzaamheden om ingebruikname te realiseren waren in volle gang. Daarom besloot de Raad de inspectie van deze twee instellingen uit te stellen.

Review Toepassing van geweld door en tegen de politie

Gebruik van geweld door en tegen de politie is een belangrijk en actueel onderwerp dat voortdurend aandacht van de verantwoordelijke partijen vereist. Geweld moet correct worden toegepast door politieagenten en de veiligheid van politieagenten moet altijd voorop staan. In 2014 heeft de Raad de toepassing van geweld door de politie en geweldgebruik tegen de politie in Sint Maarten onderzocht. In het daaruit voortkomende rapport deed de Raad dertien aanbevelingen. In deze review constateert de Raad dat van de dertien aanbevelingen er in totaal zes volledig zijn opgevolgd en twee gedeeltelijk. Vijf aanbevelingen zijn niet ter hand genomen. De Raad is met name positief over de manier waarop de politie een deel van de aanbevelingen met betrekking tot de opleiding Integrale beroepsvaardigheden heeft overgenomen. Naast de politie profiteren hier ook andere deelnemende organisaties binnen de justitiële keten van, zoals de douane, de immigratiedienst en het gevangenis- en detentiecentrum. De training geeft structureel aandacht aan het gebruik van (proportioneel) geweld door rechtshandhavers.

De aanbevelingen die niet zijn opgevolgd, betreffen het maken van onderlinge afspraken over kwaliteitseisen, opleidings- en trainingseisen van de politie en de uitrusting van de politie, en de vaststelling van samengestelde toetsen over het gebruik van geweld. Daarnaast zijn ook de aanbevelingen met betrekking tot het bevorderen van de fysieke conditie van korpsleden, de oprichting van een klachtencommissie voor politiezaken en het wapenbeleid van het KPSM niet opgevolgd.

Review Toelating en uitzetting van vreemdelingen

Uit het vervolgonderzoek op het in 2014 gepubliceerde rapport *‘Sint Maarten welcomes you! Onderzoek naar de toelating en uitzetting van vreemdelingen in Sint Maarten, toegespitst op aanvragen gerelateerd aan het verrichten van arbeid’*, blijkt dat vier van de zes aanbevelingen niet zijn opgevolgd. Deze hadden voornamelijk betrekking op het beleid. De Raad roept de minister van Justitie op alsnog uitvoering te geven aan de niet (geheel) ter hand genomen aanbevelingen. De aanbeveling om te investeren in kennis van gefalsificeerde documenten is deels opgevolgd. De aanbeveling ten aanzien van het dossierregistratie- en volgsysteem is geheel opgevolgd. Zoals eerder aangegeven heeft de IGD in 2019 een noemenswaardige digitaliseringsslag gemaakt. Er is een digitaal dossierregistratie- en volgsysteem (Decos Join) ingevoerd met bijbehorende werkprocessen, het personeel is getraind en het systeem is begin 2020 live gegaan. De Raad vindt dit een goede ontwikkeling.

Review Het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM

De Raad verrichtte in 2014, op verzoek van de toenmalig minister van Justitie, een inspectie naar de selectiviteit in het opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie in Sint Maarten. De Raad concludeerde in dat rapport dat de redenen voor de selectiviteit niet zijn gelegen in de persoon van de verdachte, maar in de randvoorwaarden van het opsporingsonderzoek en de (on)mogelijkheid de bewijslast rond te krijgen. Dit hield verband met de relatief geringe slagkracht van het rechtshandhavingsapparaat in Sint Maarten. Het rapport is gepubliceerd in 2015 en bevatte tien aanbevelingen gericht aan de minister van Justitie ten aanzien van het OM (5 aanbevelingen), de Landsrecherche (4 aanbevelingen); en het OM, de Landsrecherche en het KPSM gezamenlijk (1 aanbeveling). Uit de in 2019 uitgevoerde review blijkt dat zes aanbevelingen niet zijn opgevolgd, drie aanbevelingen deels, en één aanbeveling geheel is opgevolgd. Van de zes niet opgevolgde aanbevelingen betreft één de versterking van de slagkracht van de rechtshandhaving, één het personeelsbeleid van

het OM, vier aanbevelingen betreffen de Landsrecherche met als onderwerpen het algemeen politiek-bestuurlijk beleid, de capaciteit, het bedrijfsprocessensysteem en het verbeterplan van de Landsrecherche. De drie deels opgevolgde aanbevelingen hebben als onderwerp de doorlooptijden van het OM, het communicatiebeleid van het OM en het bedrijfsprocessensysteem Priem. De opgevolgde aanbeveling heeft betrekking op de bijstandsverzoeken van het OM.

Review Strafrechtelijk beslag

Uit het vervolgonderzoek naar strafrechtelijk beslag in Sint Maarten blijkt dat vier van de zeven aanbevelingen die de Raad in 2014 deed volledig zijn opgevolgd. Deze aanbevelingen hebben betrekking op het opstellen en implementeren van een procesbeschrijving, het informeren van het OM over inbeslagname, het toevoegen van een lijst van inbeslagname aan het strafdossier en de toezichtstaak bij vernietiging. Drie aanbevelingen zijn deels opgevolgd. Deze betreffen het vinden van een oplossing voor de opslag van grote voorwerpen, de vaststelling van het functieboek van het KPSM en de afhandeling van inbeslaggenomen voorwerpen. De Raad gaf de minister van Justitie in het reviewrapport mee optimistisch te zijn en sprak de hoop en verwachting uit dat de aanbevelingen ten aanzien van strafrechtelijk beslag, in relatief korte tijd, volledig opgevolgd kunnen worden.

Doorlooptijden van strafzaken

Dit onderzoek was voor het secretariaat Sint Maarten opgenomen in het jaarplan 2019. Bij nader inzien heeft de Raad besloten dit onderzoek, gezamenlijk met de andere secretariaten, in 2020 voor alle landen uit te voeren. Met dit onderzoek beoogt de Raad inzicht te krijgen in zowel de duur van strafzaken, als in het aandeel van elk van de organisaties in die doorlooptijden. Naar verwachting zal voor deze inspectie veel dossieronderzoek nodig zijn, hetgeen relatief tijdrovend is. Gelet op de omvang van de andere onderzoeken verwacht de Raad derhalve niet eerder dan 2021 een rapportage te kunnen opleveren.

Infrastructuur integrale veiligheid

Dit onderzoek stond aanvankelijk gepland voor 2018. Vanwege de gevolgen voor de infrastructuur door de passage van de orkanen Irma en Maria in 2017 zou dit onderzoek op z'n vroegst in 2019 plaatsvinden. Echter bleek de situatie in 2019 dusdanig dat het niet opportuun werd geacht dit onderzoek doorgang te laten vinden. Wanneer de tijd daarvoor rijp wordt geacht zal de Raad het onderzoek uitvoeren dan wel het onderwerp incorporeren in zijn andere onderzoeken.

Vooruitblik 2020: Werkzaamheden Raad

Zoals ook uit de vervolgonderzoeken van 2019 blijkt, is er in Sint Maarten veel winst te behalen in de opvolging van de aanbevelingen. Wanneer aan de aanbevelingen uit de inspectierapporten van de Raad (stelselmatig) geen gevolg wordt gegeven, blijft de daarmee beoogde verbetering van (onderdelen van of samenwerking tussen) de justitiële keten uit. Hoewel inspecties van de Raad nooit betrekking hebben op individuele gevallen, kan stagnatie in de verbetering van de rechtshandhaving wel invloed hebben op de bescherming van individuele burgers en de samenleving als geheel. Bovendien kan dit het veiligheidsgevoel en vertrouwen van burgers in de rechtshandhaving en rechtspleging aantasten. De minister van Justitie is verantwoordelijk voor het al dan niet nemen van verbetermaatregelen. Het parlement dient de minister daarop aan te spreken. De Raad kan uitsluitend onderzoek doen, daarover een oordeel geven en aanbevelingen doen aan de minister.¹¹ Tot op heden vond monitoring plaats bij het instellen van separate vervolgonderzoeken en werd jaarlijks teruggeblikt in de Staat van de rechtshandhaving. In 2020 wil de Raad (daarnaast) het monitoren van de uitvoering van aanbevelingen intensiveren en de opvolging stimuleren met een diepgaande, algehele review.¹² De Raad geeft hiermee de minister en de desbetreffende instellingen en diensten inzicht in het totaal van reeds gedane aanbevelingen en beoordeelt de huidige stand van zaken. In Sint Maarten heeft de Raad van 2011 tot en met 2018 in totaal 32 inspectierapporten gepubliceerd, waarvan tot nu toe de helft is gemonitord in een review. Tot en met 2019 heeft de Raad in Sint Maarten 17 vervolgonderzoeken uitgevoerd.¹³

Naast de algehele review heeft de Raad in het jaarplan 2020 de volgende onderzoeken opgenomen: doorlichting Landsrecherche Sint Maarten, monitoring detentiewezenen de aanbevelingen CPT en een inspectie naar de doorlooptijden van strafzaken in de strafrechtketen. Daarnaast voert de Raad dit jaar op verzoek van het JVO, en na een positief besluit van de Raad om aan dat verzoek te voldoen, een integrale evaluatie uit van de vier Onderlinge Regelingen Detentie. De Raad beoogt ook met deze onderzoeken bij te dragen aan de kwaliteit en de effectiviteit van de justitiële instellingen en de justitiële samenwerking tussen de landen.

De Raad hoopt op de inzet van de betrokken professionals in de rechtshandhaving te mogen blijven rekenen en ziet uit naar toekomstige resultaten.

De Raad publiceert tevens een infographic over de Staat van de rechtshandhaving van Sint Maarten 2019. Deze is samen met de inspectierapporten, persberichten en jaarlijkse Staat van de rechtshandhaving te raadplegen via www.raadrechtshandhaving.com

---

¹¹ Memorie van toelichting Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving 2008–2009, 32 020 (R 1887), nr. 3: "De bevoegdheid [van de Raad] zich rechtstreeks te wenden tot het vertegenwoordigende orgaan is een stok achter de deur voor de verantwoordelijke ministers om gevolg te geven aan de resultaten van de inspectie. Zoals is afgesproken in de Slotverklaring kan de Raad ook zelf rechtstreeks de raad van ministers van het Koninkrijk benaderen indien zijn aanbevelingen stelselmatig niet worden opgevolgd."

¹² In de Staat van de rechtshandhaving 2016 van Sint Maarten is een uitgebreide analyse gemaakt, deze zal mede als input dienen voor onderhavige algehele review.

¹³ Het onderzoeksrapport naar slachtofferhulp is onlangs voor de tweede keer gereviewed.

Colofon

Raad voor de rechtshandhaving

Juancho Yruasquin Blvd 26, Unit 3A | Philipsburg | Sint Maarten

info@rrh-sxm.org

www.raadrechtshandhaving.com

April 2020